

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Palmzondag – Passie van de Heer

Marcus 11, 1-10 • Jesaja 50, 4-7 • Psalm 22 • Brief aan de Filippenzen 2, 6-11

• Marcus 14, 1 – 15, 47

Decrescendo en crescendo

OP PALMZONDAG zien we nog even een opflakking van vreugde. Jezus wordt toegejuicht: „Hosanna! Gezegend is Hij die komt in de naam van de Heer.” De vraag is enkel van hoe diep die vreugde komt. Zal we weerstand kunnen bieden aan wat komt? We lezen vandaag al het lijdensverhaal en deze week maken we het mee. Stap voor stap, met Jezus.

De ouverture van Witte Donderdag is nog helder: witte gewaden, zang en orgel. De eerste zin van het gloria is nog uitbundig met klokken. Dan valt de eerste schaduw. Decrescendo. Het orgel zwijgt. Maar het gloria wordt doorgezongen, tegen de schaduw in. Witte Donderdag is geen jubelviering van de eucharistie. Dat is Sacramentsdag. Vandaag gedenken we het afscheid van Jezus. Net zoals een maaltijd thuis, vóór je kind afreist naar het Zuiden. Of het laatste maal voor moeder naar het ziekenhuis vertrekt vóór een riskante operatie. Een laatste samenzijn, verstillend. Herinneringen, dankbaarheid en afscheid.

Het sleutelwoord op Witte Donderdag is het Latijnse *tradere*. Het woord heeft drie betekenissen. Eerst: de overlevering herinneren. Bij de joden vraagt het kleinste kind aan de oudste man van het gezelschap: „Waarom is deze avond zo anders dan andere avonden?” Dan vertelt de oudste het verhaal van de uittocht uit Egypte. We horen dat verhaal ook. En daarna het christelijke antwoord via Paulus: „Ik heb van de Heer de overlevering ontvangen die ik jullie op mijn beurt doorgeef (*tradere*). Doet dit verder tot mijn gedachtenis” (Eerste Brief aan de Korintiërs 11, 23-26).

De tweede betekenis van *tradere* is zich prijsgeven, zich overleveren. Liefde geeft zichzelf prijs. Het evangelie vertelt de voetwassing en we doen het meteen. Zoals Jezus. Heel ongebruikelijk. Dit was werk voor een Palestijnse slaaf. Nu doet Jezus het. Dienaar worden van elkaar. En in de eucharistie: Jezus die Brood wordt.

De derde betekenis van *tradere* is verraden. Jezus wordt door een van zijn leerlingen verraden. Judas verlaat de laatste maaltijd. Dat vijanden je verraden, maar je eigen vrienden? De schaduw valt. In de liturgie wordt het altaar leeg gemaakt. We gaan mee naar de Olijfberg. We waken in solidariteit met Jezus en met allen die verraad als antwoord krijgen op hun dienstbaarheid. Maar Jezus blijft aanwezig als Brood. Ook nu. Vooral nu.

De dienst van Goede Vrijdag begint met stilte. Verstomming: „Wat is er met God gebeurd?” Jesaja had het al voorzien: er zullen altijd lijdende dienaren zijn, toen en nu. De tweede lezing zegt waarom het steeds zo afloopt: Jezus was trouw en week niet. En het passieverhaal volgens Johannes vertelt hoe het gebeurde. De groeiende vereenzaming van Jezus. Zijn leerlingen lopen weg op de Olijfberg. Petrus verraadt Jezus zelfs tweemaal. Eerst door geweld te gebruiken tegen Malchus, dan door te herhalen dat hij Jezus nooit heeft gekend. Jezus doet afstand van zijn moeder en van Johannes.

En toch vallen in het passieverhaal volgens Johannes – veel vaker dan in de andere evangelies – kleine lichtbundels. De doornen vormen een kroon. Zijn kruis is een troon en dat Hij Koning is, staat erop geschreven. Jezus neemt afscheid van zijn moeder en van Johannes, ja, maar Hij geeft ze aan elkaar. En dan geeft Jezus de geest. Vrij en bewust. Er zijn enkele hardnekkige handschriften die „de Geest” schrijven, met een hoofdletter.

Daarna komen wij bij de voorbeden om redding voor alle lijdenden op deze aarde. We gaan tot bij het kruis en raken het even aan. We horen een klaagzang uit Jezus' mond: „Mijn volk, wat heb Ik jullie misdaan? Waarmee heb Ik jullie bedroefd? Antwoord Mij. Wat had Ik nog meer moeten doen?” En Jezus geeft zelf het antwoord: „Ik ben en Ik blijf bij jullie als Brood.” Meer dan anders weten we wat het betekent als we bij die communie zeggen: „Heer ik ben niet waardig...”

Dan komt paaszaterdag. Stille Zaterdag. De liturgie gaat crescendo. Ik denk hierbij altijd aan de *Bolero*. Eén klein lichtje dat uit het niets ontstaat en doorgegeven wordt. Eén stem die overgenomen wordt tot iedereen zingt. *Exsultet*, de Heer is waarlijk opgestaan! Het sterkste moment is dat waarop de paaskaars in het water wordt gezet. Vuur en water zijn onverzoenbaar. Nu nog. Ooit komt de grote verzoening. De woeste wateren van het scheppingsverhaal verbeelden de dood. De priester zet het Licht erin en het wordt wijwater. Dood keert om in Leven.

Na de schepping rustte God op de zevende dag. Op deze zevende dag heeft Hij niet gerust. Hij hield een dialoog met zijn Zoon in de holte van het graf. Een levenwekkende dialoog.

KRIS DEPOORTERE

PALMZONDAG – PASSIE VAN DE HEER
5 april 2009

Evangelie bij de palmliturgie *Marcus 11, 1-10*

Toen Jezus en zijn leerlingen Jeruzalem naderden, in de richting van Betfage en Betanië op de Olijfberg, zond Hij twee van zijn leerlingen uit met de opdracht: „Gaat naar het dorp daar voor u, en bij uw binnenkomst is het eerste dat ge zult vinden een veulen dat vastgebonden staat en waarop nog nooit iemand gezeten heeft; maakt dat los en brengt het hier. En als iemand u de aanmerking maakt: 'Wat doet ge daar?', antwoordt dan: 'De Heer heeft het nodig maar Hij stuurt het spoedig weer hier terug'.” Zij gingen weg en vonden een veulen vastgebonden aan een deur buiten op straat. Ze maakten het los, maar sommige mensen die daar in de buurt stonden riepen hun toe: „Wat doet ge daar, om zo maar dat veulen los te maken?” Ze antwoordden zoals Jezus hun had gezegd en de mensen lieten hen ongemoeid. Ze brachten het veulen bij Jezus, legden er hun mantels overheen en Hij ging erop zitten. Velen spreidden hun mantels op de weg uit, anderen groene takken die ze in het veld gehakt hadden. De mensen die Hem omstuwden, jubelden: „Hosanna! Gezegend de Komende in de naam des Heren. Geprezen het komende koninkrijk van onze vader David! Hosanna in den hoge!”

Eerste lezing *Jesaja 50, 4-7*

God de Heer heeft Mij de gave van het woord geschonken: ik versta het de ontmoedigen moed in te spreken. Elke morgen spreekt Hij zijn woord, elke morgen richt Hij het woord tot Mij en ik luister met volle overgave. God de Heer heeft tot mij gesproken en ik heb mij niet verzet, ik ben niet teruggedeinsd. Mijn rug bood ik aan wie mij sloegen, mijn wangen aan wie mij de baard uitrukten, en mijn gezicht heb ik niet afgewend van wie mij smaadden en mij bespuwden. God de Heer zal mij helpen: daarom zal ik niet beschaamd staan en zal ik geen spier vertrekken. Ja, ik weet dat ik niet te schande zal worden.

Tweede lezing *Brief aan de Filippenzen 2, 6-11*

Broeders en zusters,

Hij, die bestond in goddelijke majesteit, heeft zich niet willen vastklampen aan de gelijkheid met God. Hij heeft zichzelf ontledigd en het bestaan van een slaaf op zich genomen. Hij is aan de mensen gelijk geworden. En als mens verschenen heeft Hij zich vernederd door gehoorzaam te worden tot de dood, tot de dood aan het kruis. Daarom heeft God Hem hoog verheven en Hem de Naam verleend die boven alle namen is. Opdat bij het noemen van zijn Naam zich iedere knie zou buigen in de hemel, op aarde en onder de aarde; en iedere tong zou belijden, tot eer van God de Vader: Jezus Christus is de Heer.

Evangelie *Marcus 14, 1 – 15, 47*

Het passie-evangelie is te lang om hier af te drukken. Lees dus Matteüs' lijdensverhaal in De Nieuwe Bijbelvertaling (2005), bladzijde 1432 tot 1436, *De bijbel* (geheel herziene uitgave 1995), bladzijde 1517 tot 1521, of het *Lectionarium voor zon- en feestdagen. A-, B- en C-cyclus*, ICLZ, Brussel, 1996, B-cyclus, bladzijde 481 tot 490.